

Pozdravljen/a,

na Banki Slovenije se zavedamo, da je finančna pismenost ključna za celosten razvoj posameznika, zato iščemo različne načine, kako finance približati otrokom in mladini.

V upanju, da svet financ približamo tudi tebi, smo pripravili Poletni finančni izziv, kjer s pomočjo različnih nalog širiš svoje zanje, ki ti bo v prihajajočih letih zagotovo koristilo.

Ko izziv dokončaš, pošlji rešene naloge preko e-pošte (poletniizziv@bsi.si) ali navadne pošte (Banka Slovenije, Slovenska cesta 35, 1505 Ljubljana), mi pa ti bomo v zameno poslali čisto pravo nagrado.

**Želimo ti obilo užitka ob reševanju,
Banka Slovenije**

PRVI DEL IZZIVA

1. Leta 2021 je Banka Slovenije odprla svoj muzej, katerega namen je približati vsebine s področja financ širši javnosti. V muzeju so razstavljeni tudi nekateri ključni elementi razvoja bančništva in denarja v Republiki Sloveniji.

Na <https://youtu.be/1tZcG4mOLXI> si oglej predstavitveni video Muzeja Banke Slovenije in odgovori na spodnja vprašanja.

Kje in kdaj je bil postavljen 1. bankomat na svetu?

.....

Katera je bila prva valuta v samostojni Sloveniji?

.....

Kje lahko še vedno zamenjamo vrednostne bone in tolarje?

.....

Kdaj smo začeli plačevati z evri?

.....

Kaj ponazarjajo mostovi, okna in vrata, upodobljeni na evrskih bankovcih?

.....

Kaj storimo v primeru, če ponesreči poškodujemo bankovec?

.....

Katere kovance, poleg tečajnih, ki so vsakodnevno v uporabi, še poznamo?

.....

Kaj lahko v muzeju potežkamo?

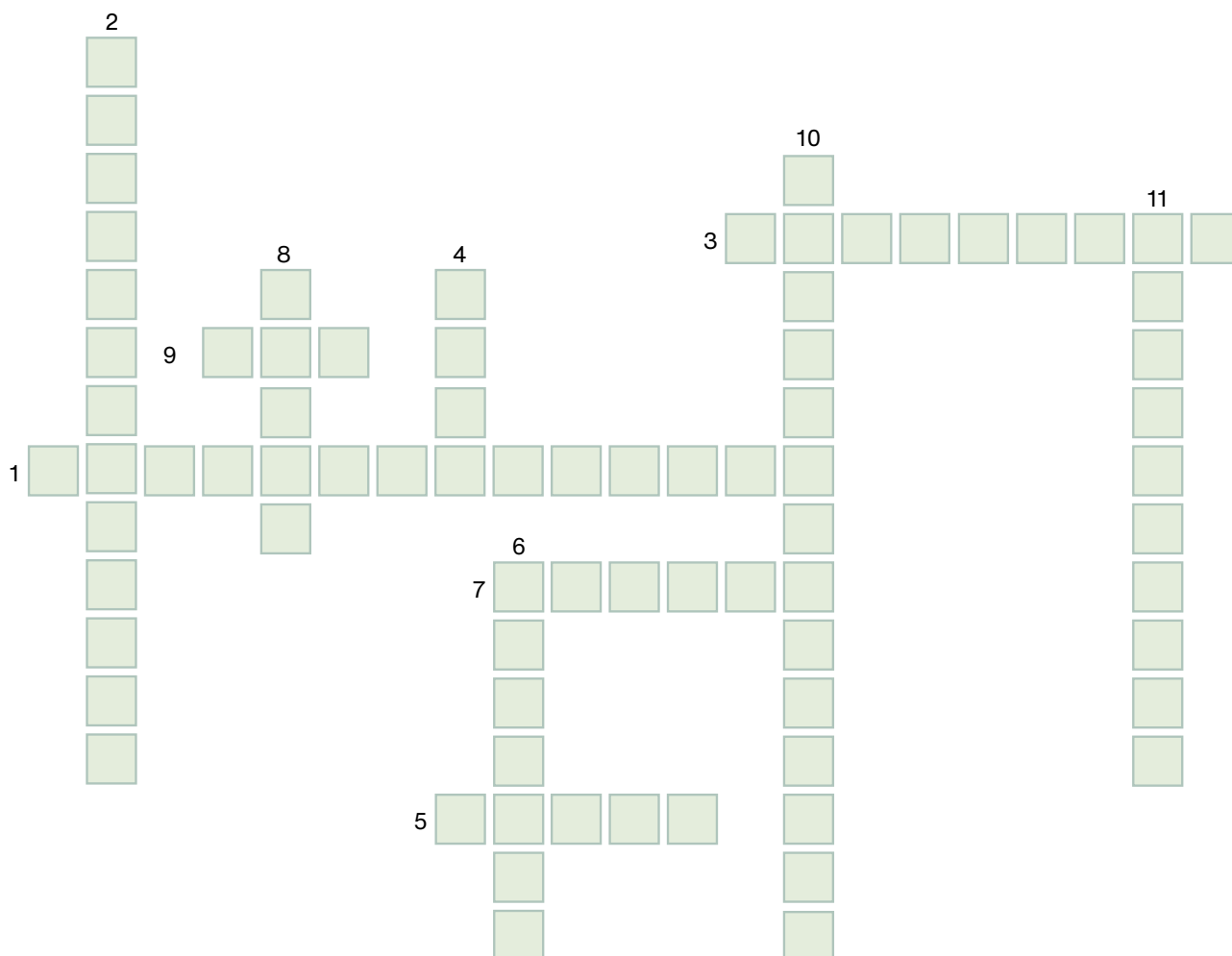
.....

2. Banka Slovenije je centralna banka in njene glavne naloge so, da izvaja skupno denarno politiko Evrosistema, da upravlja uradne devizne rezerve, da skrbi za nemoteno delovanje plačilnih sistemov in da izdaja evrske bankovce in kovance. Več o delovanju banke si preberi na <https://www.bsi.si/bankovci-in-kovanci/numizmatika/kaj-so-spominski-in-zbirateljski-kovanci>, <https://www.bsi.si/o-nas>, <https://www.ecb.europa.eu/ecb/orga/escb/html/index.en.html>, <https://www.bsi.si/financna-stabilnost> in strokovnim izrazom poišči razlago.

1	centralna banka	A	Kovanec, ki je po dimenziji in kemijskih ter fizičnih lastnostih enak tečajnim kovancem za 2 evra. Ima skupno evropsko stran in nacionalno stran z motivom, s katerim zaznamuje dogodek večjega pomena za Slovenijo.
2	poslovna banka	B	Pomožna zgodovinska veda, ki preučuje novce oziroma denar.
3	Evrosistem	C	Stanje, v katerem finančni trgi, finančne institucije in infrastruktura, delujejo brez sistemskih motenj.
4	finančna stabilnost	D	Ustanova, ki je pristojna za izvajanje denarne politike na določenem območju. Njen glavni cilj je zagotavljanje trdnosti nacionalne valute, posveča pa se tudi nadzoru drugih finančnih institucij.
5	numizmatika	E	Organizacija, ki so jo ustanovili Evropska centralna banka (ECB) in nacionalne centralne banke držav članic Evropske unije, katere glavna naloga je vzdrževanje stabilnosti cen.
6	spominski kovanec	F	Kovanec, ki se izdaja ob največ dveh dogodkih na leto. Izdelan je iz zlata, srebra ali različnih kovin. Od kovancev v obtoku se razlikuje v barvi, premeru in teži. Gre za zakonito plačilno sredstvo na območju Slovenije, v drugih državah pa imajo ti kovanci le numizmatično vrednost. Prodajajo se po nominalni ali višji vrednosti.
7	zbirateljski kovanec	G	Ustanova, ki opravlja denarne, plačilne in kreditne posle.

3. Glavne naloge Banke Slovenije so predvsem finančne narave, pa vendar je njeno delovanje vpeto v širši družbeni kontekst.

Reši križanko. Vse rešitve križanke so neposredno ali posredno povezane z Banko Slovenije in njenim delovanjem.

Vodoravno:

1. Slovenska centralna banka
3. Predmet, kjer hranimo denar, ki ga želimo privarčevati.
5. Svetleča draga kovina
7. Priimek avtorja prvih slovenskih knjig, njegova podoba je na kovancu za 1 evro.
9. Predhodnik tolarja – vrednostni ...

Navpično:

2. Zveza 27 evropskih držav, katere članica je Slovenija postala 1. maja 2004.
4. Skupna evropska valuta
6. Slovenska gora, upodobljena na zadnji strani kovanca za 50 centov.
8. Prva valuta v samostojni Sloveniji, ki je bila v rabi od 1991 do 2007.
10. Slovenski pesnik, upodobljen na kovancu za 2 € in na bankovcu za 1000 tolarjev.
11. Pisatelj, upodobljen na bankovcu za 10.000 tolarjev.

4. Od septembra 1992 do decembra 2006 je bila denarna enota Republike Slovenije tolar. Na tolarških bankovcih so upodobljeni posamezniki, ki imajo velik pomen za slovensko narodno zavest.

S pomočjo <https://www.bsi.si/bankovci-in-kovanci/slovenski-tolar/bankovci> dopolni spodnjo razpredelnico.

Delo	Oseba	Vrednost bankovca
Katekizem in Abecednik		
	Ivan Cankar	
Zima		
		1000 tolarjev
374 motetov		
		20 tolarjev
Izračun števila π na 137 decimalk		
	Jože Plečnik	
Kofetarica		

5. Tolar se je delil na 100 stotinov, uporabljali pa so se stotinski in tolarški kovanci. V denarnem prometu je bilo v veljavi skrajšano ime SIT. S pomočjo <https://www.bsi.si/bankovci-in-kovanci/slovenski-tolar/kovanci> kovancem vpiši njihove vrednosti.

6. Na tolarskih kovancih so bile upodobljene živali narodnega pomena. Preberi spodnje opise in ugotovi, za katere kovance gre.

Opis	Vrednost kovanca
a) Na sprednji strani kovanca je upodobljena človeška ribica, pod njo je v latinščini izpisano ime »Proteus anguinus«.	.....
b) Na sprednji strani kovanca je upodobljena večja potočna postrv, pod njo pa dve manjši. Pod njimi je v latinščini izpisano ime »Salmo trutta fario«.	.....
c) Na sprednji strani je upodobljen konj, ki se vzpenja. Ob robu kovanca je v latinščini izpisano ime »EQUUS«, ob njem pa je številčna oznaka vrednosti v Braillovi pisavi za slepe.	.....

7. Denar najdemo tudi v marsikaterem pregovoru in reku. Poveži stalno besedno zvezo na levi z njegovo razlago na desni.

1	denar mu ne gre rad iz rok	A	zapravljiva je
2	denar spravlja v nogavico	B	je slab, pokvarjen človek
3	to blago je vredno svojega denarja	C	mislijo, da denar zaslužimo na lahek način
4	ta je svojega denarja vreden	D	nimam denarja
5	kaj mislijo, da denar po tleh pobiramo	E	cena blaga ustreza njegovi vrednosti
6	denar se je ne drži	F	za denar se vse dobi
7	denar je sveta vladar	G	za majhno plačilo se malo dobi
8	za malo denarja malo muzike	H	skop je
9	nisem pri denarju	I	denar hrani doma

8. Slovenski evrski kovanci imajo na nacionalni strani upodobljenih 8 različnih motivov, ki simbolno predstavljajo del slovenske zgodovine in kulture. Motive poveži z ustreznimi kovanci. Kovance si lahko ogledaš na <https://www.bsi.si/bankovci-in-kovanci/evrokovanci>.

1	štorklja	N	2 evra
2	France Prešeren	B	1 evro
3	knežji kamen	K	50 centov
4	sejalec	Č	20 centov
5	katedrala svobode	L	10 centov
6	Lipicanec	T	5 centov
7	Triglav	S	2 centa
8	Primož Trubar	G	1 cent

9. Banka Slovenije vsako leto ob različnih za Slovenijo pomembnih mejnikih izda priložnostne kovance (spominske in zbirateljske). Spodaj je šest primerkov spominskih kovancev, izdanih ob posebnih priložnostih. Natančno si jih oglej, nato pa v besedilo vstavi ustrezne besede.

1. Spominski kovanec obeležuje 25. obletnico ..... Republike Slovenije.
2. Spominski kovanec obeležuje 800. obletnico obiskovanja .....
3. Spominski kovanec obeležuje 30. obletnico zastave .....
4. Spominski kovanec obeležuje 500. obletnico rojstva .....
5. Spominski kovanec obeležuje 10. obletnico skupne evropske valute - .....

10. Poleg spominskih kovancev Banka Slovenije izdaja tudi zbirateljske kovance, ki izhajajo kot kovanci za 3 evre, srebrniki in zlatniki. S pomočjo <https://www.bsi.si/bankovci-in-kovanci/numizmatika/f/zbirateljski/51/30-oblentica-drzavnosti-republike-slovenije-2021> ugotovi, katere pomembne dogodke obeležujejo zbirateljski kovanci iz preteklih let.

Leta 2018 je bil izdan zbirateljski kovanec, ki obeležuje 100. obletnico .....

Leta 2021 je bil izdan zbirateljski kovanec, ki obeležuje 30. obletnico .....

Leta 2012 je bil izdan zbirateljski kovanec, ki obeležuje 100. obletnico .....

Leta 2008 je bil izdan zbirateljski kovanec, ki obeležuje 250. letnico .....

11. Na povezavi <https://www.ecb.europa.eu/euro/banknotes/security/html/index.sl.html#feel> si ogledj, kako preverjamo pristnost bankovcev. Pozorni moramo biti na otip, pogled in nagib.

a) Na katere stvari moraš biti pri teh treh elementih najbolj pozoren?

OTIP ..... in .....

POGLED ....., ... in .....

NAGIB ....., ... , ... in .....

b) Sedaj v roke vzemi katerikoli evrski bankovec in preveri, če vsebuje vse naštetne varnostne elemente.

12. V denarnicah se simbolično skriva velik del Evropske Unije. Izprazni hranilnik ali denarnico in si oglej, iz katere države prihajajo posamezni kovanci. Nekaj najzanimivejših zapiši v spodnjo razpredelnico. Državo izvora lahko preveriš na <https://www.ecb.europa.eu/euro/coins/html/index.en.html>.

	vrednost	motiv	država
kovanec 1			
kovanec 2			
kovanec 3			
kovanec 4			
kovanec 5			

13. Spominske kovance izdajajo tudi ostale države Evrosistema. Na <https://www.ecb.europa.eu/euro/coins/comm/html/index.en.html> poišči manjkajoče podatke.

1. Leto izdaje: 2020

2. Leto izdaje: 2018

3. Leto izdaje: 2016

	Država izvora	Razlaga motiva	Število izdanih kovancev
kovanec 1			
kovanec 2			
kovanec 3			

PREVERI, KAJ ZNAŠ!

1. Obkroži pravilno trditev.

1. Banka Slovenije je
  - a) centralna banka.
  - b) poslovna banka.
  - c) kreditna banka.

2. Vrednost denarja se je v preteklosti določala glede na vrednost
  - a) srebra.
  - b) diamantov.
  - c) zlata.

3. Prvi slovenski denar je bil
  - a) evro.
  - b) dinar.
  - c) tolar.

4. V Evropski Uniji je
  - a) 25 držav.
  - b) 26 držav.
  - c) 27 držav.

5. Na kovancu za 2 evra je upodobljen
  - a) Primož Trubar.
  - b) Triglav.
  - c) France Prešern.

6. Na bankovcu za 500 tolarjev je upodobljen
  - a) pesnik France Prešeren.
  - b) arhitekt Jože Plečnik.
  - c) slikarka Ivana Kobilca.

7. Pregovor Malo denarja, malo muzike pomeni:
  - a) glasba ti ni všeč.
  - b) če premalo delaš, premalo zaslužiš.
  - c) poceni blago je slabe kvalitete.

8. Motiv na kovancu za pet centov predstavlja
  - a) sejalca.
  - b) kofetarico.
  - c) pomlad.

2. Ugotovi, katera trditev ne drži. Napačno trditev prečrtaj.

1. Banka Slovenije je

- a) centralna banka.
  - b) poslovna banka.
  - c) banka, ki nadzoruje vse ostale banke.
2. Triglav je
- a) upodobljen na kovancu za 20 centov.
  - b) visok 2864 m.
  - c) naša najvišja gora.
3. Lastovica je
- a) ptica selivka.
  - b) upodobljena na kovancu za dva tolarja.
  - c) ptica roparica.
4. Tolar je
- a) slovenska valuta, ki je bila v uporabi od 1992 do 2007.
  - b) slovenska valuta, ki je bila v uporabi pred letom 1990.
  - c) še vedno mogoče zamenjati na blagajni Banke Slovenije.
5. Ivana Kobilica je
- a) slovenska slikarka.
  - b) naslikala Kofetarico.
  - c) upodobljena na bankovcu za 1000 tolarjev.
6. Postojnska jama je
- a) upodobljena na spominskem kovancu.
  - b) je kraška jama.
  - c) druga najbolj obiskana slovenska jama.
7. Zbirateljski kovanci so izdani kot
- a) kovanci za 2 evra.
  - b) kovanci za 3 evre.
  - c) zlatniki.
8. Na evrskih bankovcih najdemo
- a) zaščitne elemente.
  - b) arhitekturne elemente iz različnih obdobj.
  - c) motive iz narave.
9. Pri preverjanju evrskih bankovcev moramo biti pozorni na
- a) vonj.
  - b) hologramski trak.
  - c) reliefni tisk.